

ספיגת שורשים אורתודונטית – נפתלי ברזניאק

אחת מתופעות הלוואי של טיפול אורתודונטי היא ספיגת שורשים. ולמה הכוונה? אם נתבונן בצילום שלמטה ניוכח שמתאר השורשים לפני הטיפול שונה ממתאר השורשים לאחר הטיפול. קרי השורשים, בעקבות הטיפול התקצרו.

קיצור שורשים אורתודונטי מכונה גם כצלקת הטיפולית. כפי שבניתוח שנעשה בבטן למשל, נותרת על פני העור הצלקת הניתוחית, כך הטיפול האורתודונטי מותיר גם הוא צלקת טיפולית. וכפי שהצלקת הניתוחית ב-99 אחוז הינה חסרת משמעות, כך גם הצלקת האורתודונטית הטיפולית.

מהו מקור הצלקת? כאשר מזיזים שיניים ממקום למקום מפעילים כוח. אותו כוח גורם לדלקת מקומית סביב השן. מדובר בדלקת ללא חיידקים או גורם זיהומי אחר, וזו, במקרה זה, התגובה הנורמאלית והרצויה (דלקת לא זיהומית). שם הדלקת הזו הוא אורתודונטיטיס (Orthodontitis). ללא אותה דלקת אין אפשרות להניע שיניים ממקום למקום. ללא אורתודונטיטיס אין אורתודונטיה. ללא אורתודונטיטיס לא ניתן לשפר את מנח השיניים, לא רק מבחינה אסתטית שזו הסיבה העיקרית להגעת מתרפאים למרפאה האורתודנטית, אלא גם מבחינה תפקודית. במרבית המקרים מדובר בדלקת אינסטרומנטלית - דלקת המשמשת כעזר להנעת השיניים, ובתום הטיפול לא רואים ברנטגן שום עקבות לאותה דלקת. לעיתים נדירות, אותה הדלקת, הופכת לא רק לאינסטרומנטלית אלא גם להרסנית. ההרס נראה בצילומי הרנטגן כקיצור שורש השן, כפי שהדבר נראה בצילום שלמטה. מידת ההרס שלה במרבית המקרים הוא אפסי. היא אינה פוגעת לא בצבע השן, לא בחיות השן (אין דלקת מוך השן), היא גם לא פוגעת כמעט בכל המקרים בתמיכה של השן, והיא נפסקת מיד עם הפעלת הכוחות. בספרות יש מקרים שבהם חלק גדול מאוד מהשורש נספג, והשיניים נותרו בפה, כשהן מתפקדות כרגיל, שנים רבות אחר כך. רופאי שיניים כלליים שאינם מודעים לקורה את השיניים הללו לאחר טיפול אורתודונטי, מציעים, וזאת מתוך חוסר ידיעה, טיפולים שונים למתרפאים, החל מטיפולי שורש, דרך כתרים מסוגים שונים וכלה בעקירות והשתלות. מדובר בטיפולים, שאילו הרופאים הכלליים הללו היו יודעים מעט יותר על התהליכים הביולוגיים הקשורים ליישור יניים, הם היו נמנעים מלהציע אותם למטופלים, ולבטח לא היו "מאיימים" על אותם חולים, שאם לא יבצעו את הטיפולים הללו, טיפולים יקרים מאוד שנעשים ללא צורך, השיניים שלהם ייפלו. אותה בורות כביכול של הרופאים, הופכת בהכרח את אותם מטופלים, לשווא לנכים דנטליים, וחבל שכך הם פני הדברים.

לצערנו, עד היום לא נמצא שום פרמטר ביולוגי או טיפולי שיכול לבוא מי ייפגע מספיגת שורשים שתיראה לאחר הטיפול בצילום הרנטגן. לא גיל המטופל, לא מינו, לא כמות הכוח שהופעלה על השיניים שלו, לא האמצעי הטיפולי, (למרות שיש כאלו המקדמים מכירות של מכשיר כזה או אחר שנמצא שהוא מונע ספיגת שורשים אורתודונטית), ועוד.

יש הרבה מיתוסים ברפואת שיניים שהוכחו כלא נכונים וכל מה שקורה סביב ספיגת שורשים אורתודונטית היא אחת מהן. אני תקווה, שכל מי שיקרא את הדף הזה, יפיץ אותו בין חבריו, ידידיו ומשפחתו.

מתאר שורשים לפני הטיפול מתאר שורשים לאחר הטיפול